

PROGRAM STAŻU PODYPLOMOWEGO LEKARZA

A. CZĘŚĆ STAŁA STAŻU PODYPLOMOWEGO

Cel stażu: pogłębienie wiedzy teoretycznej oraz poznanie, utrwalenie i przyswojenie praktycznych umiejętności z zakresu zapobiegania, rozpoznawania, leczenia i rehabilitacji najczęściej występujących chorób, postępowania w stanach nagłego zagrożenia zdrowotnego, a także przyswojenie wiedzy z zakresu transfuzjologii, prawa medycznego, bioetyki, orzecznictwa lekarskiego, komunikacji z pacjentem i zespołem terapeutycznym oraz przeciwdziałania wypaleniu zawodowemu – jako przygotowanie lekarza do samodzielnego wykonywania zawodu.

STAŻ CZĄSTKOWY W DZIEDZINIE CHOROÓB WEWNĘTRZNYCH**I. Program stażu cząstkowego w zakresie chorób wewnętrznych**

Czas trwania stażu: 11 tygodni, w tym 10 tygodni – choroby wewnętrzne i 1 tydzień – krwiodawstwo i krwiolecznictwo. W trakcie odbywania stażu cząstkowego z zakresu chorób wewnętrznych lekarz stażysta odbywa dyżury medyczne w łącznym wymiarze 40 godzin i 20 minut miesięcznie.

Cel stażu: pogłębienie wiedzy teoretycznej oraz poznanie, utrwalenie i przyswojenie praktycznych umiejętności z zakresu rozpoznawania i leczenia, a także zapobiegania i rehabilitacji, najczęściej występujących lub stanowiących największe zagrożenie dla życia chorób wewnętrznych w warunkach opieki stacjonarnej i ambulatoryjnej oraz z zakresu transfuzjologii.

Program stażu:

– w zakresie chorób wewnętrznych:

1. Zapobieganie, rozpoznawanie i leczenie najczęściej występujących chorób wewnętrznych:

- 1) układu krążenia:
  - a) choroby niedokrwiennej serca, zawału mięśnia sercowego,
  - b) miażdżycy naczyń tętniczych, udarów mózgowych,

- c) nadciśnienia tętniczego,
  - d) przewlekłej niewydolności krążenia,
  - e) podstawowych zaburzeń rytmu serca i przewodzenia,
  - f) serca płucnego,
  - g) wad serca,
  - h) zapalenia mięśnia sercowego,
  - i) żyłnej choroby zakrzepowo-zatorowej;
- 2) układu oddechowego:
- a) ostrego i przewlekłego zapalenia oskrzeli,
  - b) zapalenia płuc,
  - c) przewlekłej niewydolności oddechowej,
  - d) astmy oskrzelowej,
  - e) raka płuc,
  - f) gruźlicy;
- 3) układu moczowego:
- a) niewydolności nerek – ostrej i przewlekłej,
  - b) ostrego i przewlekłego odmiedniczkowego zapalenia nerek,
  - c) ostrego i przewlekłego kłębkowego zapalenia nerek,
  - d) kamicy nerkowej,
  - e) zespołu nerczycowego,
  - f) raka nerki,
  - g) stanów zapalnych pęcherza i dróg moczowych;
- 4) układu trawiennego:
- a) choroby wrzodowej żołądka i dwunastnicy,
  - b) raka żołądka,
  - c) zespołu złego wchłaniania,
  - d) swoistego i nieswoistego zapalenia jelit,
  - e) zespołu jelita nadwrażliwego,
  - f) raka jelita grubego,
  - g) kamicy pęcherzyka i dróg żółciowych,
  - h) zapalenia wątroby,
  - i) marskości wątroby,
  - j) ostrego i przewlekłego zapalenia trzustki,

- k) raka trzustki,
- l) chorób pasożytniczych przewodu pokarmowego;
- 5) układu krwiotwórczego:
  - a) niedokrwistości,
  - b) skaz krwotocznych,
  - c) białaczek,
  - d) ziarnicy złośliwej i chłoniaków nieziarnicznych;
- 6) gruczołów wydzielania wewnętrznego:
  - a) cukrzycy,
  - b) chorób przysadki i podwzgórza,
  - c) nadczynności i niedoczynności tarczycy,
  - d) nadczynności i niedoczynności przytarczyc,
  - e) nadczynności i niedoczynności nadnerczy,
  - f) guzów rdzenia nadnerczy,
  - g) zaburzeń hormonalnych i metabolicznych okresu przekwitania u kobiet i mężczyzn;
- 7) zaburzeń metabolicznych:
  - a) otyłości i nadwagi,
  - b) hiperlipidemii,
  - c) osteoporozy;
- 8) układu ruchu.

2. Poznanie następujących problemów ogólnolekarskich z zakresu chorób wewnętrznych:

- 1) epidemiologii chorób wewnętrznych ze szczególnym uwzględnieniem tych, które są związane z wysoką umieralnością, powodują przewlekłe inwalidztwo lub są przyczyną wysokiej absencji chorobowej;
- 2) profilaktyki niektórych chorób układu krążenia i układu oddechowego;
- 3) wskazań i przeciwwskazań do zabiegów endoskopowych;
- 4) zasad antybiotykoterapii w najczęściej występujących chorobach wewnętrznych, wymagających stosowania antybiotyków oraz zasad zapobiegania antybiotykooporności drobnoustrojów;
- 5) zasad podejmowania decyzji diagnostycznych i terapeutycznych dotyczących najczęściej występujących chorób wewnętrznych.

3. Opanowanie następujących umiejętności i czynności:

- 1) wkłucia dożylnego i dotętniczego w celu podania leku lub pobrania krwi do badań, kaniulacji żył;
- 2) dożylnego przetaczania krwi i innych płynów;
- 3) badania EKG;
- 4) nakłucia opłucnej i otrzewnej;
- 5) cewnikowania pęcherza moczowego;
- 6) pobrania materiału do badań mikrobiologicznych;
- 7) płukania żołądka;
- 8) pomiaru i interpretacji wyników pomiaru ciśnienia tętniczego krwi, w tym pomiaru ciśnienia na kostce;
- 9) pomiaru glikemii.

– w zakresie transfuzjologii klinicznej

(10 godzin wykładów i ćwiczenia praktyczne)

1. Zapoznanie się z następującymi zasadami współczesnej transfuzjologii:

- 1) pobierania i przechowywania krwi oraz otrzymywania preparatów krwiopochodnych;
- 2) podstawami immunologii transfuzjologicznej;
- 3) zapobiegania potransfuzyjnym zakażeniom wirusowym;
- 4) podstawowymi zasadami racjonalnego leczenia krwią i jej preparatami;
- 5) powikłaniami poprzetoczeniowymi.

2. Poznanie praktyczne następujących umiejętności:

- 1) rejestrowania i kwalifikowania krwiodawców oraz zasad prowadzenia dokumentacji w tym zakresie;
- 2) metod pobierania krwi i osocza – konwencjonalnie i przy użyciu separatorów, poznanie zasad wytwarzania preparatów krwiopochodnych;
- 3) przeprowadzania badań immunologicznych, serologicznych – antygenów krwinek czerwonych i przeciwciał, próby zgodności krzyżowej;
- 4) wykrywania markerów wirusowych (HBV, HCV, HIV);
- 5) zasad kontroli jakości, przechowywania i dystrybucji krwi oraz jej preparatów.

– w zakresie bezpieczeństwa pacjenta, w tym profilaktyki zakażeń HIV, diagnostyki i leczenia AIDS, diagnostyki i leczenia HCV – (5 godzin wykładów):

- 1) epidemiologia zakażeń HIV i AIDS;
- 2) podstawowe wiadomości o budowie wirusa HIV i wykrywaniu zakażeń;

- 3) wybrane zagadnienia HIV/AIDS w ujęciu nauk medycznych;
- 4) elementy poradnictwa i opieki medycznej nad kobietą zakażoną HIV lub chorą na AIDS;
- 5) poradnictwo przed testem i po teście;
- 6) strategia leczenia antyretrowirusowego zakażonych HIV i chorych na AIDS;
- 7) etyczne i prawne aspekty HIV i AIDS;
- 8) elementy komunikowania się w relacjach lekarz – pacjent zakażony HIV lub chory na AIDS;
- 9) diagnostyka i leczenie HCV.

STAŻ CZĄSTKOWY W DZIEDZINIE PEDIATRII

II. Program stażu cząstkowego w zakresie pediatrii

Czas trwania stażu: 8 tygodni, w tym pediatria – 6 tygodni i neonatologia – 2 tygodnie. W trakcie odbywania stażu cząstkowego z zakresu pediatrii lekarz stażysta odbywa dyżury medyczne w łącznym wymiarze 40 godzin i 20 minut miesięcznie.

Cel stażu: pogłębienie wiedzy teoretycznej oraz poznanie, przyswojenie i utrwalenie praktycznych umiejętności z zakresu zapobiegania, rozpoznawania i leczenia chorób wieku dziecięcego oraz zaburzeń rozwojowych u dzieci w warunkach opieki stacjonarnej i ambulatoryjnej.

Program stażu:

1. Rozpoznawanie i postępowanie u noworodków w przypadkach wad rozwojowych, zaburzeń oddechowo-kръżeniowych, wrodzonych oraz nabytych zakażeń i posocznicy noworodkowej, ostrych zaburzeń metabolicznych i neurologicznych, konfliktu serologicznego, choroby krwotocznej noworodków, chorób wymagających niezwłocznej interwencji chirurgicznej, dysplazji i zwichnięcia stawów biodrowych, niedoczynności tarczycy i zespołu alkoholowego.

2. Rozpoznawanie i leczenie u niemowląt chorób wywołanych zakażeniami bakteryjnymi i wirusowymi, w tym wirusowego zapalenia wątroby i AIDS, ostrych biegunek i ich powikłań, biegunek przewlekłych i stanów niedoborowych, chorób układu oddechowego, niedoczynności tarczycy, dysplazji stawów biodrowych, nagłych chorób jamy brzusznej (wgłobienie), chorób przebiegających z drgawkami i innych stanów napadowych.

3. Rozpoznawanie i leczenie u dzieci powyżej 1. roku życia: skutków urazów i zatruc, zaburzeń rozwojowych, zaburzeń świadomości, chorób wywołanych czynnikami zakaźnymi – w tym chorób zakaźnych wieku dziecięcego, chorób przewodu pokarmowego, nerek i nadciśnienia tętniczego, chorób nowotworowych, reumatycznych, zaburzeń immunologicznych, niedoborów białkowo-energetycznych i witaminowych oraz chorób atopowych i reakcji anafilaktycznych, chorób z uzależnienia.

4. Poznanie kalendarza szczepień, zasad stosowania szczepionek i surowic, znajomość niepożądanych reakcji poszczepiennych i przeciwwskazań do szczepień.

5. Opanowanie następujących umiejętności i czynności:

- 1) postępowania z noworodkiem bezpośrednio po porodzie:
  - a) oceny noworodka na podstawie skali wg Apgar,
  - b) oceny dojrzałości noworodka,
  - c) resuscytacji noworodka;
- 2) testów przesiewowych u noworodka;
- 3) prowadzenia resuscytacji i udzielania pierwszej pomocy w stanach zagrożenia życia u dzieci;
- 4) rozpoznawania wad wrodzonych u noworodka i postępowania w przypadku ich stwierdzenia;
- 5) pielęgnacji i karmienia noworodka i niemowlęcia;
- 6) zbierania wywiadu od rodziny dziecka;
- 7) oceny stanu ogólnego niemowlęcia i dziecka starszego z uwzględnieniem badania otoskopowego i pomiaru ciśnienia krwi;
- 8) oceny rozwoju psychoruchowego i psychicznego niemowlęcia i dziecka starszego;
- 9) oceny rozwoju fizycznego i na siatkach centylowych niemowlęcia i dziecka starszego;
- 10) oceny dojrzałości płciowej;
- 11) badania neurologiczne niemowlęcia i dziecka starszego;
- 12) wkłucia dożylnego i pobrania krwi do badań u niemowlęcia i dziecka starszego;
- 13) pobrania płynu mózgowo-rdzeniowego do badania przy podejrzeniu zapalenia opon mózgowo-rdzeniowych;
- 14) pobrania materiałów do badań mikrobiologicznych;
- 15) założenia zgłębnika do żołądka lub odbyticy i cewnika do pęcherza moczowego.

STAŻ CZĄSTKOWY W DZIEDZINIE CHIRURGII OGÓLNEJ

III. Program stażu cząstkowego w zakresie chirurgii ogólnej

Czas trwania stażu: 8 tygodni, w tym chirurgia ogólna – 6 tygodni i chirurgia urazowa – 2 tygodnie. W trakcie odbywania stażu cząstkowego z zakresu chirurgii ogólnej lekarz stażysta odbywa dyżury medyczne w łącznym wymiarze 40 godzin i 20 minut miesięcznie.

Cel stażu: pogłębienie wiedzy teoretycznej oraz poznanie, utrwalenie i przyswojenie praktycznych umiejętności z zakresu rozpoznawania, leczenia, zapobiegania i rehabilitacji najczęściej występujących chorób chirurgicznych w ramach opieki stacjonarnej i ambulatoryjnej.

Program stażu:

1. Rozpoznawanie i postępowanie w przypadkach:

- 1) wstrząsu urazowego i hipowolemicznego;
- 2) obrażeń urazowych dotyczących:
  - a) ośrodkowego i obwodowego układu nerwowego:
    - mózgu, kości czaszki i twarzoczaszki, z uwzględnieniem skali Glasgow,
    - nerwów czaszkowych i obwodowych,
  - b) klatki piersiowej, w szczególności:
    - w zranieniach klatki piersiowej, serca, płuc i dużych naczyń,
    - w odmie opłucnowej pourazowej i samoistnej,
    - w uszkodzeniach ściany klatki piersiowej, żeber i mostka,
  - c) jamy brzusznej, w szczególności:
    - w ranach brzucha,
    - w tępych obrażeniach brzucha,
  - d) układu moczowo-płciowego,
  - e) kręgosłupa, w szczególności diagnozowanie i postępowanie z chorymi ze złamaniem kręgosłupa,
  - f) kończyn, w szczególności:
    - zamkniętych i otwartych złamań kończyn, ze szczególnym uwzględnieniem najczęściej spotykanych złamań, tzn. nasady dalszej kości promieniowej, kostek, szyjki kości udowej,
    - zwichnięć dużych stawów (barkowego, łokciowego, biodrowego),
    - podwichnięć, skręceń i stłuczeń stawów, ze szczególnym uwzględnieniem stawu kolanowego i skokowo-goleniowego,

- g) oparzeń i odmrożeń:
  - w oparzeniach i odmrożeniach powłok,
  - w oparzeniach dróg oddechowych i przewodu pokarmowego;
- 3) zakażeń w chirurgii:
  - a) we wstrząsie septycznym,
  - b) w ropnym zapaleniu skóry i tkanki podskórnej (ropień, czyrak, zastrzał, zanokcica),
  - c) w zakażeniach przyrannych (tężec, zgorzel gazowa, róża);
- 4) najczęstszych schorzeń chirurgicznych jamy brzusznej, dotyczących:
  - a) „ostrego brzucha”:
    - przedziurawienia przewodu pokarmowego,
    - ostrego zapalenia wyrostka robaczkowego,
    - ostrego zapalenia pęcherzyka żółciowego,
    - ostrego zapalenia trzustki,
    - niedrożności jelit, ze szczególnym uwzględnieniem uwięźniętych przepuklin zewnętrznych,
  - b) krwawienia do przewodu pokarmowego,
  - c) innych chorób przewodu pokarmowego:
    - choroby wrzodowej żołądka i dwunastnicy,
    - kamicy żółciowej,
    - najczęstszych chorób odbytu i odbytnicy (ropień, przetoka, guzki krwawnicze);
- 5) schorzeń urologicznych:
  - a) kamicy nerkowej,
  - b) zatrzymania moczu,
  - c) wodniaka jądra,
  - d) przerostu prostaty,
  - e) raka prostaty;
- 6) chorób układu naczyniowego:
  - a) w urazach naczyń,
  - b) w ostrym nieurazowym niedokrwieniu kończyn (zator, zakrzepy),
  - c) w przewlekłym niedokrwieniu kończyn dolnych,
  - d) w tętniaku aorty,
  - e) w żylniej chorobie zakrzepowo-zatorowej, dotyczącej w szczególności kończyn dolnych,
  - f) w przewlekłej niewydolności układu żylnego kończyn dolnych.

2. Poznanie zasad wczesnego rozpoznawania i postępowania chirurgicznego w nowotworach sutka, przewodu pokarmowego, tarczycy i skóry.

3. Poznanie wskazań do stosowania i podstaw interpretacji niektórych metod diagnostycznych i leczenia zabiegowego w chirurgii:

- 1) diagnostyki radiologicznej i ultrasonograficznej;
- 2) tomografii komputerowej i rezonansu magnetycznego;
- 3) endoskopii, ze szczególnym uwzględnieniem gastrokopii, ECPW, rektoskopii, kolonoskopii, cystoskopii;
- 4) ogólnych zasad i możliwości chirurgii laparoskopowej.

4. Poznanie problemów ogólnochirurgicznych dotyczących:

- 1) zasad aseptyki i antyseptyki, profilaktyki zakażeń okołoperacyjnych;
- 2) profilaktyki tężca;
- 3) profilaktyki zakażeń wirusami hepatotropowymi i HIV;
- 4) zasad współczesnej antybiotykoterapii w schorzeniach chirurgicznych;
- 5) zasad przygotowania chorego do zabiegu operacyjnego w znieczuleniu ogólnym;
- 6) zasad współczesnej rehabilitacji około- i pooperacyjnej.

5. Opanowanie następujących umiejętności i czynności:

- 1) mycia chirurgicznego rąk i pola operacyjnego;
- 2) chirurgicznego opracowania i zeszycia niewielkich ran;
- 3) znieczulenia miejscowego;
- 4) założenia podstawowych opatrunków gipsowych i unieruchamiających;
- 5) postępowania w krwotoku zewnętrznym;
- 6) założenia zgłębnika nosowo-żołądkowego;
- 7) dożylnego przetaczania krwi i płynów infuzyjnych;
- 8) postępowania w oparzeniach;
- 9) badania per rectum i oceny gruczołu krokowego.

STAŻ CZĄSTKOWY W DZIEDZINIE INTENSYWNEJ TERAPII ORAZ W DZIEDZINIE MEDYCyny RATUNKOWEJ

IV. Program stażu cząstkowego w zakresie intensywnej terapii oraz medycyny ratunkowej

IVa. Program stażu cząstkowego w zakresie intensywnej terapii

Czas trwania stażu: 2 tygodnie – intensywna terapia. W trakcie odbywania stażu cząstkowego z zakresu intensywnej terapii lekarz stażysta odbywa dyżury medyczne w łącznym wymiarze 40 godzin i 20 minut miesięcznie.

Cel stażu: zrozumienie doktryny intensywnej terapii na podstawie kryteriów przyjęć i zwolnień z oddziału, zapoznanie się z systemem organizacji oraz procedur medycznych obowiązujących w intensywnej terapii oraz zrozumienie oceny ciężkości stanu chorego na podstawie skal predykcyjnych i skal bezpośrednio oceniających stan ogólny chorego, jak również stan wybranych układów i narządów. Zapoznanie się z taktyką postępowania w intensywnej terapii związaną z wdrażaniem inwazyjnych technik postępowania leczniczego na podstawie inwazyjnych technologii monitorowania podstawowych i szczegółowych parametrów życiowych.

Miejsce odbywania stażu: kliniki, oddziały kliniczne, oddziały i jednostki uprawnione – wpisane na listę marszałka województwa.

1. Ocena stanu chorego w okresie przedoperacyjnym – w zależności od rodzaju wskazań do zabiegu operacyjnego lub diagnostycznego.

2. Postępowanie z chorym w oddziale i na stanowisku intensywnej terapii – zagadnienia ogólne:

- 1) specyfika stanowiska intensywnej terapii;
- 2) specyfika postrzegania i oceny stanu ogólnego w intensywnej terapii;
- 3) specyfika diagnostyki różnicowej w intensywnej terapii;
- 4) chorobowość i śmiertelność związana z intensywną terapią;
- 5) podmiotowość chorego w intensywnej terapii;
- 6) społeczne, ekonomiczne i socjalne skutki intensywnej terapii;
- 7) miejsce intensywnej terapii w strukturze organizacyjnej szpitala;
- 8) kryteria przyjęć na oddział intensywnej terapii.

3. Zagadnienia szczegółowe:

- 1) przepływ krwi;
- 2) transport tlenu;
- 3) techniki zapobiegania powikłaniom u chorego w stanie krytycznym;
- 4) dostępy naczyniowe;
- 5) monitorowanie dynamiki układu krążenia;
- 6) monitorowanie oddychania;
- 7) monitorowanie metabolizmu;
- 8) monitorowanie ośrodkowego układu nerwowego;
- 9) sedacja i analgosedacja na oddziale intensywnej terapii;
- 10) ostra niewydolność oddechowa;
- 11) wentylacja mechaniczna, w tym zasady działania i obsługa respiratora;
- 12) ostra niewydolność krążenia;
- 13) rodzaje i podział wstrząsu;
- 14) chory z urazem wielonarządowym;
- 15) stan po nagłym zatrzymaniu krążenia, fizjopatologia oraz postępowanie lecznicze (hipotermia terapeutyczna);
- 16) zakażenia na oddziale intensywnej terapii (sepsa, ciężka sepsa, wstrząs septyczny), Surviving Sepsis Campaign – pakiety resuscytacyjne i pakiety terapeutyczne;
- 17) płynoterapia;
- 18) leczenie preparatami krwi i preparatami krwiopochodnymi;
- 19) żywienie w intensywnej terapii;
- 20) pozaustrojowe techniki leczenia ostrej niewydolności nerek, wątroby, krążenia i oddychania;
- 21) systemy oceny stanu klinicznego chorego;
- 22) orzecznictwo w intensywnej terapii, w tym orzekanie o nieodwracalnym ustaniu czynności mózgu.

IVb. Program stażu cząstkowego w zakresie medycyny ratunkowej

Czas trwania stażu: 3 tygodnie. W trakcie odbywania stażu cząstkowego z zakresu medycyny ratunkowej lekarz stażysta odbywa dyżury medyczne w łącznym wymiarze 40 godzin i 20 minut miesięcznie.

Cel stażu: pogłębienie wiedzy teoretycznej oraz poznanie, utrwalenie i przyswojenie praktycznych umiejętności postępowania z zakresu medycznych czynności ratunkowych i procedur klinicznych medycyny ratunkowej.

Miejsce odbywania stażu: kliniki medycyny ratunkowej, oddziały kliniczne medycyny ratunkowej, szpitalne oddziały ratunkowe.

Program stażu:

1. Utrwalenie zasad zaawansowanej resuscytacji krążeniowo-oddechowej i prowadzenia terapii poresuscytacyjnej.

2. Utrwalenie zasad postępowania ratunkowego w urazach wielonarządowych, w szczególności:

- 1) wstępnej oceny chorego z mnogimi obrażeniami ciała;
- 2) podtrzymania funkcji życiowych chorego z mnogimi obrażeniami ciała;
- 3) praktycznego opanowania zasad transportu chorego z mnogimi obrażeniami ciała;
- 4) prowadzenia oceny wtórnej pacjenta z mnogimi obrażeniami ciała;
- 5) poznania zaawansowanych technik diagnostyki okołourazowej i zasad różnicowania diagnostycznego w urazach;
- 6) postępowania klinicznego we wstrząsie urazowym.

3. Poszerzenie umiejętności wykonywania segregacji medycznej śródszpitalnej w nagłym zagrożeniu zdrowia lub życia.

4. Poszerzenie umiejętności postępowania w nagłym zagrożeniu zdrowia lub życia pochodzenia wewnętrznego, takim jak:

- 1) nagłe zatrzymanie krążenia;
- 2) ostra niewydolność krążenia różnej etiologii;
- 3) ostra niewydolność oddechowa różnej etiologii;
- 4) wstrząs o różnej etiologii;
- 5) nagłe stany utraty przytomności;
- 6) ostre schorzenia brzuszne;
- 7) ostre schorzenia ciężarnych;
- 8) ostre stany drgawkowe.

5. Postępowanie w nagłych zagrożeniach zdrowia lub życia u dzieci.

6. Postępowanie ratunkowe w nagłych zagrożeniach zdrowia lub życia pochodzenia środowiskowego:

- 1) ostre zatrucia;
- 2) skażenia chemiczne;
- 3) uraz termiczny (oparzenie, udar cieplny, hipotermia);
- 4) utonięcia, uraz nurkowy;

- 5) porażenia elektryczne i rażenia piorunem;
  - 6) pogryzienia, ukąszenia i użądlenia.
7. Opanowanie następujących lekarskich umiejętności leczenia ratunkowego:
- 1) z zakresu resuscytacji krążeniowo-oddechowej:
    - a) udrożnienia dróg oddechowych metodami bezprzyrządowymi,
    - b) intubacji dotchawiczej,
    - c) udrożnienia dróg oddechowych technikami alternatywnymi (np. maski krtaniowe, maski żelowe, rurki krtaniowe itp.),
    - d) udrożnienia dróg oddechowych technikami chirurgicznymi, w tym konikotomii i tracheotomii,
    - e) wspomaganie oddechu i sztucznej wentylacji zastępczej,
    - f) defibrylacji elektrycznej i kardiowersji,
    - g) pośredniego masażu serca,
    - h) wykonania centralnego dostępu dożylnego,
    - i) resuscytacji płynowej,
    - j) odbarczenia odmy opłucnowej, w szczególności odmy prężnej;
  - 2) z zakresu czynności ratunkowych w warunkach przedszpitalnych (medycznych czynności ratunkowych):
    - a) zabezpieczania ранego pacjenta w czasie wyjmowania z uszkodzonego pojazdu,
    - b) podtrzymywania funkcji życiowych na miejscu zdarzenia lub wypadku i w czasie transportu,
    - c) unieruchamiania kręgosłupa szyjnego i piersiowo-lędźwiowego,
    - d) unieruchamiania złamań na miejscu zdarzenia lub wypadku,
    - e) tamowania krwotoków;
  - 3) monitorowania podstawowych funkcji życiowych w czasie transportu oraz na szpitalnym oddziale ratunkowym;
  - 4) zaopatrywania ran powierzchownych;
  - 5) zasad znieczuleń przewodowych i analgosedacji w szpitalnych procedurach ratunkowych;
  - 6) zasad postępowania w porodzie nagłym.

8. Utrwalenie zasad organizacji medycyny ratunkowej oraz zasad organizacyjnych i funkcjonowania szpitalnych oddziałów ratunkowych, prowadzenia dokumentacji medycznej właściwej dla szpitalnego oddziału ratunkowego oraz realizacji szpitalnego planu zabezpieczenia katastrofy.

9. Poszerzenie umiejętności postępowania w stanach nagłego zagrożenia zdrowotnego w warunkach przedszpitalnych.

10. Zestaw przeciwwstrząsowy.

11. Poszerzenie umiejętności postępowania w zdarzeniach masowych i katastrofach, w tym w szczególności prowadzenia segregacji przedszpitalnej oraz organizacji i prowadzenia akcji ratunkowej.

12. Staż uzupełniony kursem podstawowych i zaawansowanych czynności ratunkowych (ALS/BLS).

STAŻ CZĄSTKOWY W DZIEDZINIE MEDYCYNY RODZINNEJ

V. Program stażu cząstkowego w zakresie medycyny rodzinnej

Czas trwania stażu: 6 tygodni.

Cel stażu: poznanie i utrwalenie organizacji oraz metod pracy w warunkach podstawowej opieki zdrowotnej (POZ) w ambulatorium i w domu chorego, a także praktycznych umiejętności dotyczących edukacji zdrowotnej, profilaktyki, diagnostyki i leczenia w chorobach stanowiących najczęstsze przyczyny zgłoszeń pacjentów do poradni POZ, jak i wymagających długotrwałego leczenia w środowisku domowym (opieka nad przewlekle chorym).

Program stażu:

1. Profilaktyka, diagnostyka i leczenie ostrych schorzeń stanowiących częste przyczyny zgłoszeń pacjentów do poradni:

- 1) ostrych schorzeń infekcyjnych dróg oddechowych;
- 2) stanów zapalnych ucha środkowego i zaburzeń słuchu;
- 3) chorób zakaźnych;
- 4) chorób układu pokarmowego (w szczególności choroby refluksowej, kamicy żółciowej, zaburzeń trawienia, zespołu jelita drażliwego);
- 5) zakażeń układu moczowego;
- 6) chorób skóry (w szczególności zmian zakaźnych, znamion barwnikowych, zmian alergicznych);
- 7) chorób narządu wzroku (w szczególności zapaleń spojówek i powiek).

2. Profilaktyka, diagnostyka i leczenie przewlekłych schorzeń stanowiących częste przyczyny zgłoszeń pacjentów do poradni:

- 1) chorób sercowo-naczyniowych (w szczególności nadciśnienia tętniczego, miażdżycy tętnic, choroby niedokrwiennej serca, żylaków podudzi, żylaków odbytu);
- 2) cukrzycy;
- 3) chorób przewlekłych układu oddechowego (w szczególności POCHP i astmy oskrzelowej);
- 4) chorób układu ruchu (w szczególności choroby zwyrodnieniowej stawów);
- 5) chorób układu moczowego (w szczególności przerostu gruczołu krokowego, przewlekłej choroby nerek);
- 6) chorób nowotworowych (przede wszystkim w aspekcie realizacji programów profilaktycznych);
- 7) zaburzeń psychicznych (w szczególności depresji, zaburzeń snu i zaburzeń lękowych);
- 8) chorób układu nerwowego (w szczególności zawrotów głowy, zespołów bólowych kręgosłupa, neuropatii obwodowych);
- 9) chorób tarczycy (w szczególności niedoczynności tarczycy).

3. W zakresie aspektów prawnych i organizacyjnych poradni podstawowej opieki zdrowotnej:

- 1) prawa pacjenta;
- 2) organizacja świadczeń finansowanych ze środków publicznych;
- 3) umowa z Narodowym Funduszem Zdrowia o udzielanie świadczeń z zakresu POZ;
- 4) zasady prowadzenia dokumentacji medycznej;
- 5) zasady udostępniania dokumentacji medycznej;
- 6) orzekanie lekarskie w zakresie POZ:
  - a) zasady orzekania o niezdolności do pracy,
  - b) zasady orzekania do celów rentowych i orzekania o niepełnosprawności,
  - c) zasady refundacji leków i wyrobów medycznych;
- 7) postępowanie w przypadku podejrzenia przemocy w rodzinie;
- 8) ochrona danych osobowych i medycznych;
- 9) tajemnica lekarska;
- 10) zasady stwierdzania zgonu;
- 11) zasady współpracy z instytucjami zewnętrznymi;
- 12) postępowanie w przypadku podejrzenia choroby zakaźnej;
- 13) organizacja pracy zespołu POZ: współpraca z pielęgniarką i położną POZ oraz koordynacja opieki.

4. Opanowanie następujących umiejętności i czynności:

- 1) badania niemowlęcia i małego dziecka;
- 2) wykonania badania bilansowego dzieci w różnym wieku;
- 3) kwalifikacji do szczepień dzieci i dorosłych;
- 4) przeprowadzenia porady laktacyjnej;
- 5) przeprowadzenia całościowej oceny geriatrycznej;
- 6) przeprowadzenia porady profilaktycznej u pacjenta dorosłego;
- 7) przeprowadzenia porady edukacyjnej;
- 8) oceny klinicznej bólu z zastosowaniem standaryzowanych narzędzi;
- 9) badania stanu psychicznego z wykorzystaniem wystandaryzowanych skal i kwestionariuszy, mających zastosowanie w podstawowej opiece zdrowotnej;
- 10) podstawowego badania neurologicznego (badanie nerwów czaszkowych, badanie odruchów, badanie układu ruchu, objawy oponowe, badanie czucia);
- 11) badania otoskopowego;
- 12) wzornikowania nosa (rynoskopia przednia);
- 13) orientacyjnego badania ostrości wzroku;
- 14) orientacyjnego badania pola widzenia;
- 15) badania per rectum, w tym oceny gruczołu krokowego;
- 16) usuwania szwów i drenów;
- 17) usuwania woskowiny z ucha;
- 18) cewnikowania pęcherza moczowego;
- 19) zakładania opatrunków.

SKOLENIE Z ZAKRESU PROFILAKTYKI ONKOLOGICZNEJ

VI. Program szkolenia w zakresie profilaktyki onkologicznej

Czas trwania szkolenia: 7 godzin realizowanych w ciągu 1 dnia.

Cel szkolenia: pogłębienie wiedzy teoretycznej oraz poznanie, utrwalenie i przyswojenie wiedzy z zakresu profilaktyki onkologicznej.

Program kursu:

1. Rakotwórcze czynniki ryzyka wewnątrzpochodne i zewnątrzpochodne.
2. Stany przednowotworowe.
3. Stan przednowotworowy a zmiana przednowotworowa.
4. Sposoby wykrywania zmian o charakterze przednowotworowym.

5. Zasady profilaktyki onkologicznej.
6. Samobadanie pacjenta.
7. Programy profilaktyki onkologicznej.

SZKOLENIE Z ZAKRESU LECZENIA BÓLU

VII. Program szkolenia w zakresie leczenia bólu

Czas trwania szkolenia: 14 godzin realizowanych w ciągu 2 dni.

Cel szkolenia: pogłębienie i utrwalenie wiedzy teoretycznej z zakresu leczenia bólu w obrębie jamy ustnej, części twarzowej czaszki i okolic przyległych.

Program kursu:

1. Definicja i patomechanizm bólu przewlekłego.
2. Klasyfikacja bólu.
3. Ocena kliniczna chorego z bólem.
4. Ocena nasilenia bólu (ilościowa) – skale bólowe.
5. Charakterystyka bólu (ocena jakościowa) – kwestionariusze i inne narzędzia oceny jakościowej.
6. Ocena skuteczności leczenia bólu przewlekłego.
7. Ocena kliniczna chorego z bólem przewlekłym.
8. Farmakoterapia bólu.
9. Niefarmakologiczne metody kontroli bólu.
10. Skutki niewłaściwej kontroli bólu.

SZKOLENIE Z ZAKRESU ORZECZNICTWA LEKARSKIEGO

VIII. Program szkolenia w zakresie orzecznictwa lekarskiego

Czas trwania szkolenia: 20 godzin realizowanych w ciągu 3 dni.

Cel szkolenia: przyswojenie wiedzy o rodzaju świadczeń z ubezpieczeń społecznych, warunkach nabywania prawa do nich oraz zasadach i trybie ich przyznawania.

Program szkolenia:

1. Rodzaje świadczeń z ubezpieczeń społecznych oraz warunki nabywania do nich uprawnień.
2. Zasady i tryb przyznawania oraz ustalania wysokości i wypłaty świadczeń.

3. Zasady i tryb orzekania o:

- 1) czasowej niezdolności do pracy;
- 2) potrzebie rehabilitacji leczniczej w ramach prewencji rentowej;
- 3) okolicznościach uzasadniających przyznanie uprawnień do świadczenia rehabilitacyjnego;
- 4) celowości przekwalifikowania zawodowego;
- 5) niezdolności do pracy zarobkowej;
- 6) niezdolności do samodzielnej egzystencji;
- 7) procentowym uszczerbku na zdrowiu;
- 8) niezdolności do pracy w gospodarstwie rolnym;
- 9) niepełnosprawności.

4. Zasady prowadzenia dokumentacji medycznej związanej z orzekaniem w sprawach, o których mowa w ust. 3.

SZKOLENIE Z ZAKRESU PRAWA MEDYCZNEGO I BIOETYKI

IX. Program szkolenia w zakresie prawa medycznego i bioetyki

IXa. Program szkolenia w zakresie prawa medycznego

Czas trwania szkolenia: 28 godzin wykładów realizowanych w ciągu 4 dni.

Cel szkolenia: poznanie i przyswojenie podstawowych przepisów prawa dotyczących wykonywania zawodu lekarza i lekarza dentystry oraz zasad etyki zawodowej.

Program szkolenia:

1. Zasady sprawowania opieki zdrowotnej w świetle Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.
2. Zasady wykonywania działalności leczniczej:
  - 1) świadczenia zdrowotne;
  - 2) podmioty lecznicze – rejestracja, zasady działania, szpitale kliniczne, nadzór;
  - 3) dokumentacja medyczna;
  - 4) nadzór specjalistyczny;
  - 5) działalność lecznicza lekarza, lekarza dentystry w formie wykonywania praktyki zawodowej.
3. Zasady wykonywania zawodu lekarza:
  - 1) definicja zawodu lekarza;
  - 2) prawo wykonywania zawodu;
  - 3) uprawnienia zawodowe lekarza;

- 4) kwalifikacje zawodowe;
- 5) ustawiczne doskonalenie zawodowe;
- 6) eksperyment medyczny;
- 7) dokumentacja medyczna;
- 8) lekarz a prawa pacjenta;
- 9) stwierdzenie zgonu i ustalenie przyczyn zgonu.

4. Zasady powszechnego ubezpieczenia zdrowotnego, w szczególności:

- 1) prawa i obowiązki osoby ubezpieczonej i lekarza ubezpieczenia zdrowotnego;
- 2) organizacja udzielania i zakres świadczeń z tytułu ubezpieczenia zdrowotnego;
- 3) dokumentacja związana z udzielaniem świadczeń z tytułu ubezpieczenia zdrowotnego.

5. Zasady działania samorządów reprezentujących zawody zaufania publicznego w ochronie zdrowia, w tym w szczególności:

- 1) zadania izb lekarskich;
- 2) prawa i obowiązki członków samorządu lekarskiego;
- 3) organizacja i działanie organów izb lekarskich i zjazdów lekarzy;
- 4) odpowiedzialność zawodowa lekarzy – postępowanie wyjaśniające przed rzecznikiem odpowiedzialności zawodowej, postępowanie przed sądem lekarskim;
- 5) inne samorzady zawodowe funkcjonujące w ochronie zdrowia – farmaceutów, pielęgniarek i położnych, diagnostów laboratoryjnych, ich zadania i struktura.

6. Inne uregulowania prawne dotyczące postępowania lekarza, w szczególności dotyczące:

- 1) sztucznej prokreacji;
- 2) przeszczepiania narządów i tkanek;
- 3) przerywania ciąży;
- 4) zabiegów estetycznych;
- 5) leczenia paliatywnego i stanów terminalnych;
- 6) chorób psychicznych;
- 7) niektórych chorób zakaźnych;
- 8) przeciwdziałania i leczenia uzależnień.

7. Zasady wypisywania recept na leki i wyroby medyczne oraz zleceń na przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze i lecznicze środki techniczne.

8. Odpowiedzialność prawna lekarza – karna, cywilna i zawodowa:

- 1) pojęcie wykroczenia zawodowego, naruszenia dóbr osobistych, szkody, winy, odszkodowania i zadośćuczynienia;
- 2) ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej lekarza, grupowej praktyki lekarskiej, innych podmiotów wykonujących działalność leczniczą.

IXb. Program szkolenia w zakresie bioetyki

Czas trwania szkolenia: 20 godzin wykładów realizowanych w ciągu 3 dni.

Cel szkolenia: kształtowanie postaw lekarzy w oparciu o system norm etycznych zawartych w przysiędze i przykazaniu Hipokratesa, w „Powszechnej Deklaracji Praw Człowieka”, „Deklaracji helsińskiej” i „Deklaracji tokijskiej”, „Deklaracji genewskiej”, polskim „Kodeksie etyki lekarskiej” (KEL) oraz w „Konwencji o ochronie praw człowieka i godności istoty ludzkiej w dziedzinie zastosowania biologii i medycyny”.

Program szkolenia:

1. Przysięga i przykazanie Hipokratesa, „Powszechna Deklaracja Praw Człowieka”, „Deklaracja helsińska” i „Deklaracja tokijska”, polskie kodeksy etyki lekarskiej – przedwojenny „Kodeks izb lekarskich”, Zbiór zasad etyczno-deontologicznych polskiego lekarza, KEL.

2. „Konwencja o ochronie praw człowieka i godności istoty ludzkiej w dziedzinie zastosowania biologii i medycyny”.

3. Etyczne aspekty eksperymentów medycznych – eksperyment leczniczy i badawczy, etyczne zasady prowadzenia eksperymentu medycznego. Etyczne aspekty pobierania tkanek i narządów do transplantacji.

4. Etyczne aspekty relacji lekarz – pacjent – autonomia i godność pacjenta, informacja i zgoda pacjenta, tajemnica lekarska, lojalność wobec pacjenta, prawo lekarza do odmowy leczenia.

5. Prokreacja ludzka – aspekty etyczne działań lekarskich związane z ludzką prokreacją w świetle KEL. Problemy etyczne wspomaganey prokreacji. Problem klonowania ludzi w świetle KEL i „Konwencji o ochronie praw człowieka i godności istoty ludzkiej w dziedzinie zastosowania biologii i medycyny”.

6. Problemy etyczne dotyczące racjonowania metod leczenia i alokacji środków finansowych. Równość w dostępie do świadczeń zdrowotnych.

7. Etyczne aspekty walki z bólem. Etyczne aspekty leczenia paliatywnego. Leczenie hospicyjne z punktu widzenia etyki.

8. Etyczna problematyka związana z reanimacją i uporczywą terapią – wartość i jakość życia ludzkiego. Wskazania do reanimacji w świetle KEL, kryteria śmierci, pojęcie stanu terminalnego. Problem moralnego prawa odstąpienia od reanimacji i uporczywej terapii.

9. Etyczne aspekty problemu umierania. Problem godności umierania. Problem eutanazji w świetle medycyny hipokratejskiej.

10. Cnoty i ideały w życiu zawodowym lekarza. Pojęcie godności zawodu lekarza. Wzorce postaw godnych naśladowania. Wybrane dane z historii medycyny w zakresie pojęć bioetycznych. Kazusy w bioetyce.

SZKOLENIE Z ZAKRESU ZDROWIA PUBLICZNEGO I PROFILAKTYKI DOTYCZĄCEJ SZCZEPIEŃ OCHRONNYCH

X. Program szkolenia w zakresie zdrowia publicznego i profilaktyki dotyczącej szczepień ochronnych

Xa. Program szkolenia w zakresie zdrowia publicznego

Czas trwania szkolenia: 20 godzin wykładów realizowanych w ciągu 3 dni.

Cel szkolenia: pogłębienie wiedzy teoretycznej oraz poznanie, utrwalenie i przyswojenie wiedzy z zakresu zapewnienia bezpieczeństwa zdrowotnego obywateli przez realizację zadań mających wymiar makrospołeczny, lokalny lub indywidualny, przyczyniający się do polepszenia, ochrony i przywracania zdrowia ludności oraz do promocji zdrowia.

Program szkolenia:

1. Wprowadzenie do zagadnień zdrowia publicznego:

- 1) ochrona zdrowia a zdrowie publiczne, geneza, przedmiot zdrowia publicznego jako dyscypliny naukowej i działalności praktycznej;
- 2) wielosektorowość i multidyscyplinarność ochrony zdrowia, prozdrowotna polityka publiczna w państwach wysokorozwiniętych;
- 3) aktualne problemy zdrowia publicznego w Rzeczypospolitej Polskiej i Unii Europejskiej.

2. Organizacja i ekonomika zdrowia:

- 1) systemy ochrony zdrowia na świecie – podstawowe modele organizacji i finansowania, transformacje systemów – ich przyczyny, kierunki i cele zmian;
- 2) zasady organizacji i finansowania systemu opieki zdrowotnej w Rzeczypospolitej Polskiej;
- 3) instytucje zdrowia publicznego w Rzeczypospolitej Polskiej: Państwowa Inspekcja Sanitarna, Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom, Krajowe Centrum do Spraw AIDS, zadania własne samorządu terytorialnego oraz administracji centralnej: organizacja, zadania, instrumenty działania;
- 4) wspólnotowe i międzynarodowe regulacje prawne ochrony zdrowia;
- 5) podstawowe pojęcia ekonomii zdrowia: popyt i podaż świadczeń zdrowotnych, odmienności rynku świadczeń zdrowotnych od innych towarów i usług, asymetria informacji i pełnomocnictwo, koncepcje potrzeby zdrowotnej, równość i sprawiedliwość społeczna oraz efektywność jako kryterium optymalnej alokacji zasobów, koszty bezpośrednie i pośrednie choroby, koszty terapii i następstw choroby;
- 6) ocena technologii medycznych jako narzędzie podejmowania decyzji alokacji publicznych środków na opiekę zdrowotną;
- 7) zasady funkcjonowania systemu refundacji leków w Rzeczypospolitej Polskiej: cele i narzędzia polityki lekowej państwa a regulacje Unii Europejskiej;
- 8) wskaźniki stanu zdrowia i funkcjonowania opieki zdrowotnej w krajach OECD.

3. Zdrowie ludności i jego ocena:

- 1) pojęcie zdrowia i choroby – przegląd wybranych koncepcji teoretycznych;
- 2) społeczne i ekonomiczne determinanty zdrowia;
- 3) podstawowe pojęcia epidemiologii, mierniki rozpowszechnienia zjawisk zdrowotnych w populacji;
- 4) epidemiologia jako narzędzie zdrowia publicznego: źródła informacji o sytuacji zdrowotnej oraz określanie potrzeb zdrowotnych ludności;
- 5) sytuacja zdrowotna w Rzeczypospolitej Polskiej na tle Europy i świata;
- 6) procesy demograficzne a planowanie celów systemu ochrony zdrowia;
- 7) epidemiologia wybranych chorób zakaźnych: zakażenia wewnątrzszpitalne w Rzeczypospolitej Polskiej i w Europie.

4. Promocja i profilaktyka zdrowotna:

- 1) podstawowe definicje: profilaktyka, promocja zdrowia, edukacja zdrowotna;
- 2) geneza, kierunki działania i strategie promocji zdrowia;
- 3) rola edukacji pacjenta w systemie opieki zdrowotnej;
- 4) zasady Evidence Based Public Health;
- 5) programy zdrowotne jako narzędzie profilaktyki i promocji zdrowia (w szczególności: Narodowy Program Zdrowia, Narodowa Strategia Onkologiczna, Narodowy Program Ochrony Zdrowia Psychicznego, przegląd programów samorządowych).

5. Wybrane dylematy etyczne zdrowia publicznego: równość dostępu do świadczeń a efektywność systemu opieki zdrowotnej, wysoka jakość świadczeń a efektywność systemu opieki zdrowotnej, wszechstronność a równość w dostępie do świadczeń, pluralizm światopoglądowy a działania władz publicznych w obszarze zdrowia publicznego, wyrównywanie nierówności zdrowotnych, refundacja kosztów leczenia i leków, finansowanie procedur o wysokiej kosztowności, finansowanie leczenia chorób rzadkich.

6. Rola lekarza w zdrowiu publicznym: lekarskie standardy etyczne i ich związek ze zdrowiem publicznym, lekarz w promocji i profilaktyce zdrowotnej, konflikty interesów pracowników ochrony zdrowia.

Xb. Program szkolenia w zakresie profilaktyki dotyczącej szczepień ochronnych

Czas trwania szkolenia: 7 godzin wykładów realizowanych w ciągu 1 dnia.

Cel szkolenia: pogłębienie wiedzy teoretycznej oraz poznanie, utrwalenie i przyswojenie praktycznej wiedzy na temat postępowania z zakresu profilaktyki dotyczącej szczepień ochronnych.

Program szkolenia:

- 1) ogólne zasady wykonywania szczepień;
- 2) organizacja punktu szczepień;
- 3) rodzaje szczepionek;
- 4) transport i przechowywanie szczepionek;
- 5) szczepienia obowiązkowe i zalecane;
- 6) kalendarz szczepień;
- 7) szczepienia podróżnych;
- 8) bezwzględne i względne przeciwwskazania do szczepienia;
- 9) niepożądane odczyny poszczepienne;
- 10) rozmowa z pacjentami na temat szczepień;
- 11) ruchy antyszczepionkowe.

**SZKOLENIE Z ZAKRESU KOMUNIKACJI Z PACJENTEM I ZESPOŁEM
TERAPEUTYCZNYM ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA WYPALENIU
ZAWODOWEMU**

XI. Program szkolenia w zakresie komunikacji z pacjentem i zespołem terapeutycznym oraz przeciwdziałania wypaleniu zawodowemu

Czas trwania szkolenia: 20 godzin wykładów realizowanych w ciągu 3 dni.

Cel szkolenia: pogłębienie wiedzy teoretycznej oraz poznanie, utrwalenie i przyswojenie technik komunikacji z pacjentem, którego rezultatem będzie polepszenie kontaktu z pacjentem i jego rodziną, zmniejszenie stresu przy komunikacji w trudnych sprawach, dobre radzenie sobie w trudnych sytuacjach zawodowych oraz zwiększenie satysfakcji z pracy.

Program szkolenia:

1. Komunikacja z pacjentem – przepisy prawne.
2. Bariery komunikacyjne i ich przełamywanie.
3. Zrozumiała komunikacja werbalna i niewerbalna oraz jej wpływ na postępy w leczeniu.
4. Komunikacja w trudnych sytuacjach związanych z przekazywaniem niepomysłnych informacji.
5. Utrzymanie komunikacji i dążenie do porozumienia w sytuacjach konfliktowych.
6. Źródła i przyczyny wypalenia zawodowego.
7. Zasady postępowania i radzenie sobie z wypaleniem zawodowym.
8. Profilaktyka wypalenia zawodowego.
9. Wpływ wypalenia zawodowego na pracownika.

B. CZĘŚĆ PERSONALIZOWANA STAŻU PODYPLOMOWEGO

XII. Program części personalizowanej stażu podyplomowego

Czas trwania części personalizowanej stażu podyplomowego: 10 tygodni.

Cel stażu: pogłębienie wiedzy teoretycznej oraz poznanie, utrwalenie i przyswojenie praktycznych umiejętności z zakresu nie więcej niż trzech dodatkowych dziedzin medycyny i dokonanie świadomego wyboru przyszłej specjalizacji, która będzie kontynuowana po stażu podyplomowym.

XIIa. Program stażu w niezabiegowych dziedzinach medycyny

1. Epidemiologia najczęstszych chorób występujących w danej dziedzinie medycyny.
2. Wskazania i przeciwwskazania do leczenia w najczęściej występujących chorobach.

3. Poznanie metod diagnostycznych i terapeutycznych zgodnych z aktualną wiedzą medyczną.

4. Zasady podejmowania decyzji diagnostycznych i terapeutycznych dotyczących najczęściej występujących chorób.

5. Poznanie problemów ogólnolekarskich związanych z leczeniem chorób.

XIIb. Program stażu w zabiegowych dziedzinach medycyny

1. Poznanie wskazań i podstaw interpretacji stosowania niektórych metod diagnostycznych i leczenia zabiegowego.

2. Zapoznanie się z postępowaniem przedoperacyjnym, opieką śródoperacyjną i postępowaniem pooperacyjnym.

3. Poznanie problemów związanych z wykonywanymi procedurami zabiegowymi.

4. Zapoznanie się z podstawowymi umiejętnościami i czynnościami związanymi z leczeniem zabiegowym w ramach danej dziedziny zabiegowej.

XIIc. Program stażu w dziedzinach medycyny realizowanych w ramach katedr i zakładów teoretycznych

1. Zapoznanie się z tematyką naukową i dydaktyczną.

2. Zapoznanie się z miernikami wykorzystywanymi do badań i ich interpretacją.

3. Poznanie procesów analitycznych towarzyszących realizowanym zadaniom.

4. Poznanie zasad formułowania materiałów, programów i innych dokumentów końcowych związanych z działalnością naukową i dydaktyczną.